

ПРОГРАМА
розвитку кафедри страхування, банківської справи
та ризик-менеджменту
економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на 2019-2023 рр.

В ювілейний для Київського національного університету імені Тараса Шевченка рік (175 років), в ювілейний для економічного факультету рік (65 років) за ініціативи члена-кореспондента НАН України, д.е.н., професора В.Д. Базилевича, декана економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка вперше серед кафедр економічного факультету і вперше в Україні з'явилася спеціалізована кафедра страхування та ризик-менеджменту. Цій події передували понад 10 років наукових та освітніх пошуків, плідної співпраці викладачів, науковців, представників національної страхової спільноти. Кафедра формувалася під керівництвом к.е.н., професора, Відмінника освіти України Р.В. Пікус. З січня 2016 року обов'язки завідувача кафедри виконує д.е.н., доцент Н.В. Приказюк. У квітні 2017 року кафедра страхування та ризик-менеджменту була перейменована у кафедру страхування, банківської справи та ризик-менеджменту.

Організація кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту має на меті реалізацію нової парадигми підготовки фахівців на економічному факультеті, яка ґрунтується на поєднанні сучасних освітніх технологій з найкращими традиціями класичного університету.

Програма розвитку кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2019-2023 рр. розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», Статуту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Етичного кодексу університетської спільноти Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Стратегічного плану розвитку Університету на період 2018-2025 рр. Динамічність освітянських процесів і наближення їх до міжнародних вимог і стандартів потребують пошуку ефективних шляхів подальшого розвитку кафедри та розробки плану дій щодо здобуття лідируючих позицій в освітянському середовищі України з напрямку страхування, банківська справа та ризик-менеджмент на основі підготовки фахівців, які будуть конкурентоздатними на регіональному, національному і міжнародному ринках праці.

Тенденції та пріоритети розвитку кафедри

Кафедра страхування, банківської справи та ризик-менеджменту провадить освітню діяльність на всіх рівнях вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Нині кафедра страхування, банківської справи та ризик-менеджменту разом з кафедрою фінансів готує фахівців за освітньою програмою «Фінанси і кредит» (ОС бакалавр).

Перехід від існуючої на сьогодні кваліфікаційної моделі освіти до компетентнісної моделі, що є універсальною моделлю в європейському освітньому просторі, вимагає запровадження нових програм підготовки фахівців-економістів, орієнтованих на формування системи фундаментальних знань, прикладних умінь та навичок, а також інноваційних здібностей, необхідних в умовах сучасного мінливого господарського середовища. У цьому контексті запроваджено новітні освітні програми ОС магістр: «Ризик-менеджмент та страховий бізнес» (денна форма); «Фінансові послуги та фінансові інститути» (денна форма); «Фінансові послуги та ризик-менеджмент» (заочна форма).

Одним із чинників удосконалення змісту та підвищення якості магістерської освіти, зміцнення конкурентоспроможності національної системи освіти та її гармонійної інтеграції до європейського та глобального освітнього простору стало запровадження у 2017 році освітньої програми подвійного дипломування. Магістерська програма «Фінансові ринки та ризик-менеджмент» – результат плідної співпраці між економічним факультетом Київського національного університету імені Тараса Шевченка та факультетом економіки та управління університету Масарика (Чехія). Переваги програми пов'язані з можливістю отримання 2-х дипломів за період навчання, необхідний для отримання освіти за однією спеціальністю, а також із наявністю сильного науково-дослідного міждисциплінарного компоненту та ґрунтовної практичної підготовки в сфері реалізації фахових завдань.

Важливим напрямком діяльності кафедри є підготовка кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру і докторантуру. На кафедрі підготовлено 13 кандидатів економічних наук і 1 доктор економічних наук.

Колектив кафедри налічує 23 викладачі (22 штатних працівники та 1 погодинник). З них: докторів наук, професорів – 1 особа; докторів наук, доцентів – 1 особа; кандидатів наук, професорів – 1 особа; кандидатів наук, доцентів – 11 осіб; кандидатів наук, асистентів – 5 осіб.

Кафедра була ініціатором створення у 2013 році навчально-виробничого центру страхового бізнесу з сучасними інформаційними та

телекомунікаційними технологіями і потужним матеріально-технічним забезпеченням.

На базі кафедри проведено 12 міжнародних науково-практичних конференцій «Грудневі читання» з питань розвитку ринку фінансових послуг.

Сучасні реалії посилення мінливості середовища, підвищення конкуренції на ринку освітніх послуг зумовили виникнення низки викликів, що постали перед кафедрою, а саме: недостатня відповідність освітніх програм реаліям XXI століття; компетенції студентів недостатньою мірою відповідають вимогам працедавців; неадекватна система оцінювання знань студентів, зокрема тестування, не відображає їх реального рівня і не сприяє розвитку креативного мислення в умовах коли Soft Skills мають переважати Hard Skills; розвиток ІТ в епоху діджиталізації економіки потребує нових підходів до викладання дисциплін зокрема з огляду на активний розвиток он-лайн курсів; наявність гепу між науковими доробками викладачів та аспірантів й потребами державних та бізнесових структур.

Відповідями кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту на існуючі виклики та загрози є такі:

- Використання досвіду світових лідерів вищої школи з метою створення механізмів забезпечення якості освіти. Кафедра впроваджує модель управління освітніми програмами через бенчмаркінг і оцінку їх відповідності кращій світовій практиці; актуалізацію змісту на основі взаємодії з професійними співтовариствами, усунення контенту, що застарів; застосування найбільш ефективних методів викладання та навчання.

- Поступово зменшується використання тестування для перевірки знань, натомість зростає проведення іспитів у різних форматах із використанням сучасних освітніх технологій. У студентів існує можливість вибору різноманітних форм проведення занять, зокрема через спільну роботу над проектами, створення презентацій тощо. Крім того, індивідуальні дослідні роботи на бакалавраті і магістратурі поступово замінюються проектами, що передбачають роботу в командах. Проекти реалізуються в розрізі вирішення конкретних професійних проблем бізнес-партнерів кафедри.

- Кафедра впроваджує ІТ в існуючі програми, додаючи елементи програмування в начальний процес.

- Кафедра налаштована на трансформацію ролі викладача з лектора в наставника, тренера, коуча. Кафедра використовує в навчальному процесі відео-лекції провідних світових університетів, а також власні розробки викладачів кафедри. Зокрема, студентам при підготовці до практичних занять пропонуються до перегляду відео-лекції або ознайомлення з наданими

викладачем матеріалами, а під час заняття проходить активне обговорення засвоєної інформації.

– Кафедра зосередилась на проведенні прикладних досліджень. Дослідні проекти здійснюються у співпраці з бізнес-партнерами або державним сектором для використання досліджень колективу кафедри як рекомендацій у нормотворчому процесі (НБУ, Нацкомфінпослуг, Міністерство соціальної політики, Міністерство економічного розвитку та торгівлі України та ін.). Результати таких досліджень матимуть користь для економіки і суспільства України.

Отже, подальший розвиток кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту потребує реалізації низки заходів в сфері навчально-методичної роботи, наукової роботи, міжнародного співробітництва, а також роботи зі студентами та учнівською молоддю.

I. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

– створення і реалізація конкурентоспроможних затребуваних освітніх програм відповідно до професійних вимог, що висуваються працедавцями. Запровадження елементів дуальної освіти в навчальному процесі, що передбачає підбір бізнес-партнерів кафедри, які беруть участь у визначенні змісту програми, забезпечують практичну складову навчання, в тому числі проведення занять на базі компаній-партнерів з виконанням реальних завдань;

– підготовка та підвищення професійної і методичної кваліфікації викладачів кафедри у вигляді постійно діючих методичних семінарів, майстер класів висококваліфікованих викладачів, взаємних відвідувань занять, навчання на програмах підвищення кваліфікації викладачів у провідних вітчизняних і зарубіжних університетах, а також комплексна взаємодія викладачів із підприємствами і організаціями (цільове навчання, наукові дослідження і т.п.);

– впровадження використання викладачами кафедри освітньої платформи «Moodle» (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) - модульної об'єктно-орієнтованої динамічної платформи, яка дозволяє проектувати, створювати і надалі керувати ресурсами інформаційно-освітнього простору. Дана платформа забезпечує ефективне та результативне дистанційне навчання;

– здійснення регулярного моніторингу стану навчально-методичного забезпечення з кожної дисципліни. Основними завданнями є постійне вдосконалення методичного забезпечення самостійної роботи студентів;

– розробка анкет та регулярне проведення анкетування студентів з метою постійного моніторингу задоволеності студентів якістю викладання,

використання результатів анкетування для розробки заходів щодо підвищення якості викладання;

- актуалізація переліку дисциплін вільного вибору студента за тісної співпраці роботодавцями, з врахуванням потреб сьогодення. Оновлення тем курсових і випускних кваліфікаційних робіт відповідно до сучасних потреб ринку фінансових послуг (на замовлення роботодавців);

- оновлення навчально-методичного матеріалу згідно з тенденціями у розвитку FinTech з врахуванням зміни вимог до компетенції випускників, що пред'являються підприємствами та організаціями;

- активізація використання інформаційних технологій у навчальному процесі;

- інтенсивне впровадження в навчальний процес освітніх технологій із використанням інтерактивних форм навчання, які базуються на аналізі ділових ситуацій (кейс-методів), проведення круглих столів, групових дискусій за участю роботодавців, а також застосування аудіовізуального методу навчання та методу проектів;

- залучення роботодавців до розробки кейсів, ділових ігор, програм практик та підсумкової атестації, читання лекцій та оцінки сформованості компетенцій випускників при здачі комплексного фахового іспиту, захисту звітів з практики, курсових і випускних кваліфікаційних робіт;

- підготовка авторських підручників та практикумів з навчальних дисциплін, що закріплені за кафедрою. Постійне оновлення бібліотечного фонду по дисциплінах кафедри, у тому числі електронних навчальних видань;

- стимулювання студентів використовувати інформацію на освітніх платформах, таких як: Edx, Coursera, які реалізують парадигму Life Long Learning, і наповнення яких відповідає вимогам Болонської Декларації про автономність навчання. Матеріали всіх курсів (статті, опорні конспекти, таблиці, схеми) студенти оформлюють у своєму професійному портфоліо, і який стане в нагоді під час підготовки до семінарських, практичних занять, а також складання підсумкового іспиту;

- підвищення практичної спрямованості освітніх програм через залучення викладачів-практиків за кожною магістерською освітньою програмою стане в нагоді під час підготовки до семінарських, практичних занять, а також складання підсумкового іспиту;

II. НАУКОВА РОБОТА

- покращення структури кадрового складу кафедри з огляду на реалізацію наукового потенціалу шляхом захисту докторських та кандидатських дисертацій і відповідно забезпечення підвищення ефективності аспірантури та докторантури;
- стимулювання одержання викладачами кафедри грантів в Україні та за кордоном, зокрема проходження викладачами кафедри наукових стажувань за кордоном;
- активізація роботи щодо укладення договірних тем на виконання НДР;
- продовження проведення на базі кафедри міжнародної науково-практичної конференції «Грудневі читання» та участі у організації міжнародного форуму «Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління»;
- щорічна підготовка студентів до участі у Всеукраїнських олімпіадах з дисциплін «Страхова справа» та «Банківська справа», а також у Всеукраїнських конкурсах наукових робіт студентів зі спеціалізації «Страхування» та «Банківська справа»;
- активізація підготовки студентів до участі у міжнародних олімпіадах і конкурсах наукових робіт;
- забезпечення підготовки та друк наукових видань, зокрема монографій, енциклопедій тощо;
- продовження роботи над підготовкою та виданням фахового науково-аналітичного журналу «Фінансові послуги», який входить до міжнародних баз Index Copernicus, Google Scholar, SIS;
- збільшення кількості публікацій співробітників кафедри у фахових вітчизняних і зарубіжних журналах, а також журналах, що входять до наукометричних баз Scopus і Web of Science;
- сприяння участі викладачів кафедри у семінарах, міжнародних науково-практичних конференціях в Україні та за кордоном;
- активізація наукової роботи студентів, зокрема щодо участі в наукових гуртках, студентських конференціях, а також підготовки та захисту ними випускних кваліфікаційних робіт на реальних об'єктах;
- активізація наукової співпраці з провідними ЗВО в Україні та за кордоном.

III. РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ ТА УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ

Основним принципом роботи кафедри зі студентами та учнівською молоддю є комплексність, дотримання якого передбачає неперервну та системну роботу науково-викладацького складу з абітурієнтами, а згодом – зі студентами.

Робота з абітурієнтами здійснюватиметься кафедрою за такими напрямками:

- проведення лекцій з популярної тематики у сфері страхування, банківської справи та ризик-менеджменту в рамках започаткованого економічним факультетом лекторію;

- ініціювання проведення спільного лекторію «Гільдія фінансистів» двома кафедрами: кафедрою страхування, банківської справи та ризик-менеджменту та кафедрою фінансів, який в подальшому можна трансформувати у літню школу;

- проведення лекцій з фінансової грамотності в школах із залученням не лише науково-педагогічних працівників кафедри, але й студентів, зокрема, PhD студентів;

- започаткування конкурсів есе на фінансову тематику серед учнів 10-11 класів із залученням спонсорів з фінансово-банківського сектору;

- максимальне висвітлення заходів із абітурієнтами у соціальних мережах.

Робота кафедри зі студентами здійснюватиметься за трьома основними блоками:

1. Виховна робота:

- формування професійно-етичних цінностей у студентів за спеціальністю фінанси, банківська справа та страхування;

- посилення роботи кураторів, зокрема, у частині організації культурно-масових заходів, а також роботи зі студентами з особливими потребами.

2. Наукова робота:

- інформування, підтримка та заохочення до участі в конкурсах, олімпіадах національного та міжнародного рівнів;

- активізація роботи наукового гуртка для зацікавлених студентів, де обговорюватимуться актуальні проблеми у сфері страхування, банківської справи та ризик-менеджменту;

- інформування та заохочення до участі в студентських конференціях із роз'ясненням принципів академічної доброчесності.

3. Робота з працевлаштування та знайомство з потенційними роботодавцями:

- сприяння відвідуванню студентами ярмарок вакансій як на економічному факультеті, так і поза його межами;
- запрошення провідних фахівців у сфері страхування, банківської справи та ризик-менеджменту з метою проведення ознайомчих лекцій для студентів;
- відвідування лекцій фахівців провідних регуляторів у фінансовій сфері, зокрема Національного банку України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;
- активне налагодження зв'язків із випускниками кафедри та створення бази контактів, що сприятиме подальшій плідній співпраці.

IV. МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Міжнародні зв'язки кафедри реалізуються у форматі програми подвійного дипломування; участі співробітників кафедри у міжнародних симпозіумах і конференціях, стажуваннях та спільній науково-дослідній роботі; залучення вчених та аспірантів кафедри до виконання колективних проектів.

Таке співробітництво здійснюватиметься кафедрою за такими напрямками:

- просування у міжнародному інформаційному просторі результатів наукових досліджень вчених кафедри та проведення спільних наукових досліджень;
- розвиток та зміцнення взаємовигідного міжнародного наукового співробітництва в рамках двосторонніх і багатосторонніх договорів університету з науковими закладами і організаціями зарубіжних країн, встановлення прямих зв'язків кафедри з вченими іноземних держав;
- участь у програмах двостороннього та багатостороннього обміну студентами;
- організація та проведення міжнародних конференцій та інших заходів за тематикою кафедри;
- провадження спільної видавничої діяльності з іншими науковими закладами, зокрема й іноземними;
- сприяння в укладенні міжуніверситетських договорів про партнерство і співробітництво, зокрема, у науково-дослідній сфері, з іншими закладами вищої освіти, науковими інститутами, установами та організаціями.

Основні умови успішної реалізації програми розвитку кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту:

- консолідація зусиль колективу кафедри на її виконанні;
- стабільність, стратегічна виваженість та ефективність кадрової політики;
- збереження традицій та використання передового досвіду в організації навчально-методичної, науково-дослідної та виховної роботи;
- щорічний моніторинг стану виконання програми;
- підтримка ініціатив кафедри керівництвом факультету та університету;
- відповідне бюджетне та позабюджетне фінансування.

Програму розвитку кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка підготувала виконуюча обов'язки завідувача кафедри, д.е.н., доцент Приказюк Н.В.

Програма обговорена та прийнята за основу рішенням кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (витяг із протоколу засідання кафедри № 13 від 11 квітня 2019 р.)

Доцент кафедри страхування,
банківської справи та ризик-менеджменту

Н.В. Приказюк